

บทที่ 5

การสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความต้องการด้านสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการด้านสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม ตามระดับปัญหาของโรงเรียน ในเขตอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 67 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 536 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 475 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.61 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยคิดเป็นจำนวนค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ ถ้าทดสอบพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟแล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของนักเรียน

นักเรียนร้อยละ 66.3 เป็นหญิง ร้อยละ 33.7 เป็นชาย มีภูมิลำเนาเดิมที่จังหวัดสมุทรปราการ ร้อยละ 68 ปัจจุบันนักเรียนพักอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 87.2 ระดับการศึกษาของบิดาและมารดาส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.1 และ ร้อยละ 67.2 มีวุฒิระดับประถมศึกษาตามลำดับ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดาและมารดาน้อยกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 45.3 และร้อยละ 63.8 อาชีพของบิดาและมารดา ร้อยละ 71.2 และร้อยละ 60.2 มีอาชีพรับจ้าง ส่วนใหญ่ผู้เรียนได้รับข่าวสารทางด้านสุขภาพจากโทรทัศน์ร้อยละ 61.7 และร้อยละ 70.3 ไม่มีการจัดโครงการการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนสูงของนักเรียนชายและหญิงอยู่ในเกณฑ์ปกติ

2. ความต้องการด้านสุขภาพของนักเรียนเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม ตามระดับปัญหาของโรงเรียน ในเขตอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ความต้องการด้านการป้องกันโรค นักเรียนมีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” ทุกข้อ แต่มีคะแนนความต้องการสูงจำนวน 7 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

- 2.1.1 การทำความสะอาดเครื่องกรองน้ำดื่มเพื่อป้องกันเชื้อโรค ฝุ่นละออง และสิ่งเจือปนที่เป็นพิษ
- 2.1.2 การเพิ่มปริมาณการปลูกต้นไม้โดยเฉพาะต้นไม้ประเภทที่สามารถช่วยลดซับเสียงและฝุ่นละอองภายในโรงเรียนเพื่อลดปัญหามลพิษ
- 2.1.3 การสำรวจปัญหาสุขภาพของนักเรียน เช่น อาการเจ็บป่วยหรือสิ่งผิดปกติ ด้านร่างกายและจิตใจของนักเรียนที่พบมากที่สุดเพื่อนำมาแก้ไขปัญหาสุขภาพ
- 2.1.4 การเพิ่มเนื้อหาในการเรียนการสอนเกี่ยวกับการโรคที่เกิดจาก โรงงาน และป้องกันมลพิษในสิ่งแวดล้อม
- 2.1.5 การตรวจคุณภาพอาหารในโรงเรียนเพื่อหาสิ่งเจือปนเป็นพิษ เช่น สารตะกั่ว สารปรอท สังกะสี เป็นต้น
- 2.1.6 การสังเกต ดูแล ติดตามเอาใจใส่นักเรียนที่เจ็บป่วยบ่อย
- 2.1.7 การสอนกฎหมายสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ให้นักเรียนที่จะเป็นประชาชนในอนาคตรู้สิทธิและหน้าที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

2.2 ความต้องการด้านการส่งเสริมสุขภาพ นักเรียนมีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” ทุกข้อ แต่มีคะแนนความต้องการสูงจำนวน 8 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

- 2.2.1 การบริโภคอาหารมีประโยชน์และเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย
- 2.2.2 การส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 2.2.3 การจัดห้องน้ำห้องส้วมที่สะอาดถูกสุขลักษณะ
- 2.2.4 การพักผ่อนให้เพียงพอ
- 2.2.5 การแนะแนวหรือให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ
- 2.2.6 การติดตั้งพัดลมเพื่อระบายอากาศในห้องเรียน
- 2.2.7 การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน
- 2.2.8 การประกวดการจัดสวนหย่อมและห้องเรียนสะอาดตามระดับชั้นของนักเรียน

2.3 ความต้องการด้านการรักษาพยาบาล นักเรียนมีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” ทุกข้อ แต่มีคะแนนความต้องการสูงจำนวน 5 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

2.3.1 การมียาและเวชภัณฑ์ที่สามารถให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นเมื่อนักเรียนเจ็บป่วย

2.3.2 การติดต่อหรือแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับการเจ็บป่วยของนักเรียน

2.3.3 การอบรมทักษะในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

2.3.4 การมีครุอนามัยหรือพยาบาลประจำห้องพยาบาล

2.3.5 การมีแพทย์มาตรวจรักษาโรคเฉพาะทาง เช่น แพทย์ทางโรคผิวหนัง แพทย์ทางโรกระบบทางเดินหายใจมาตรวจเป็นประจำทุกปี

3. การเปรียบเทียบความต้องการด้านสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม ตามระดับปัญหาของโรงเรียน ในเขตอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ

3.1 ความต้องการด้านการป้องกันโรค โดยรวมนักเรียนทั้ง 3 ระดับปัญหา คือนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนระดับปัญหารุนแรง โรงเรียนระดับปัญหাপานกลาง และโรงเรียนระดับปัญหาเล็กน้อย นักเรียนมีความต้องการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการของนักเรียนในโรงเรียนทั้ง 3 ระดับปัญหาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 ข้อ คือ การติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันอวัยวะตามจุดต่าง ๆ ของโรงเรียน การฝึกซ้อมหนีไฟภายในโรงเรียน การจัดโครงการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากโรงงาน การให้โรงเรียนแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบเมื่อถูกรบกวนจากกลิ่น ฝุ่นละออง เสี่ยงจากโรงงานอุตสาหกรรม และการให้โรงงานต่อเติมความสูงของปล่องระบายควันเขม่าที่ออกมา เพื่อลดการกระจายของกลิ่นควัน โดยนักเรียนทั้ง 3 ระดับปัญหา มีความต้องการด้านการป้องกันโรคแตกต่างกันในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ และเมื่อผู้วิจัยทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่า

นักเรียนในโรงเรียนระดับปัญหารุนแรง มีคะแนนความต้องการด้านการป้องกันโรคสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนระดับปัญหাপานกลาง และเล็กน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังต่อไปนี้

3.1.1 การติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันอวัยวะตามจุดต่าง ๆ ของโรงเรียน

3.1.2 การฝึกซ้อมหนีไฟภายในโรงเรียน

3.1.3 การจัดโครงการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากโรงงาน

3.1.4 การให้โรงเรียนแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบเมื่อถูกรบกวน จากกลิ่น ฝุ่นละออง เสียงจากโรงงาน

3.1.5 การให้โรงงานต่อเติมความสูงของปล่องระบายควัน เขม่าที่ ออกมาเพื่อลดการกระจายของกลิ่นควัน

3.2 ความต้องการด้านการส่งเสริมสุขภาพ โดยรวม นักเรียนทั้ง 3 ระดับปัญหา คือ นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนระดับปัญหารุนแรง โรงเรียนระดับปัญหাপานกลาง และโรงเรียน ระดับปัญหาเล็กน้อย นักเรียนมีความต้องการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการของนักเรียนในโรงเรียนทั้ง 3 ระดับปัญหา เป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ข้อ คือ การเชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและการป้องกันโรคจากโรงงานอุตสาหกรรม เช่น โรค ฉุกเฉินปอดอุดตัน มะเร็งปอด การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรม และการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน เช่น การจัดบอร์ดรูปภาพธรรมชาติที่สวยงาม โดย นักเรียนทั้ง 3 ระดับปัญหา มีความต้องการด้านการส่งเสริมสุขภาพ แตกต่างกันในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ และเมื่อผู้วิจัยทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่า

นักเรียนในโรงเรียนระดับปัญหารุนแรง มีคะแนนความต้องการด้านการ ส่งเสริมสุขภาพสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนระดับปัญหাপานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังต่อไปนี้

3.2.1 การเชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและการป้องกันโรคจาก โรงงาน เช่น โรคฉุกเฉินปอดอุดตัน มะเร็งปอด

นักเรียนในโรงเรียนระดับปัญหาเล็กน้อย มีคะแนนความต้องการด้านการ ส่งเสริมสุขภาพสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนระดับปัญหารุนแรงและปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ดังต่อไปนี้

3.2.2 การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ชุมชนและโรงงาน

3.2.3 การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน

3.3 ด้านการรักษาพยาบาลโรค โดยรวมนักเรียนทั้ง 3 ระดับปัญหา คือ นักเรียนที่อยู่ใน โรงเรียนระดับปัญหารุนแรง โรงเรียนระดับปัญหাপานกลาง และโรงเรียนระดับปัญหาเล็กน้อย นักเรียนมีความต้องการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการของนักเรียนในโรงเรียนทั้ง 3 ระดับปัญหาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการด้านการรักษาพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ข้อ คือ การมียาและเวชภัณฑ์ที่สามารถให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นเมื่อนักเรียนเจ็บป่วย การมีแพทย์มาตรวจรักษาโรคเฉพาะทาง เช่น แพทย์ทางโรคผิวหนัง แพทย์ทางโรคระบบทางเดินหายใจมาตรวจเป็นประจำทุกปี และโรงเรียนช่วยเหลือและติดตามผลการรักษาเมื่อนักเรียนเจ็บป่วยในกรณีได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม โดยนักเรียนทั้ง 3 ระดับปัญหา มีความต้องการด้านการรักษาพยาบาลโรคแตกต่างกันในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ และเมื่อผู้วิจัยทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่า

นักเรียนในโรงเรียนระดับปัญหารุนแรง มีคะแนนความต้องการด้านการรักษาพยาบาลสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนระดับปัญหาปานกลาง และเล็กน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังต่อไปนี้

3.3.1 การมียาและเวชภัณฑ์ที่สามารถให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นเมื่อนักเรียนเจ็บป่วย

3.3.2 การมีแพทย์มาตรวจรักษาโรคเฉพาะทาง เช่น แพทย์ทางโรคผิวหนัง แพทย์ทางโรคระบบทางเดินหายใจมาตรวจเป็นประจำทุกปี

3.3.3 โรงเรียนช่วยเหลือและติดตามผลการรักษาเมื่อนักเรียนเจ็บป่วยในกรณีได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย เรื่อง ความต้องการด้านสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยอภิปรายผลโดยรวม และประเด็นสำคัญในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการด้านสุขภาพ

1.1 ความต้องการด้านการป้องกันโรค นักเรียนมีความต้องการโดยส่วนรวมอยู่ในระดับ “มาก” แต่มีคะแนนความต้องการสูงจำนวน 7 ข้อ เรียงตามลำดับ คือ

1.1.1 การทำความสะอาดเครื่องกรองน้ำดื่มเพื่อป้องกันเชื้อโรค ฝุ่นละอองและสิ่งเจือปนที่เป็นพิษ การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้สูงเป็นอันดับแรก อาจเนื่องมาจากนักเรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีปัญหาด้านมลพิษ จึงตระหนักถึงความปลอดภัยด้านสุขภาพ และอันตรายของสารพิษในชั้นบรรยากาศที่ปนลงมาสะสมกับน้ำ เพราะโรงเรียนทั่วไปมักมีปัญหาเรื่องน้ำดื่มน้ำใช้และภาชนะรองรับน้ำไม่ถูกสุขลักษณะ (สุชาติ โสมประยูร และคณะ, 2542) และถ้าไม่สะอาดก็อาจนำไปสู่การปนเปื้อนจากสารเคมี เชื้อโรคในแหล่งน้ำสะอาด ซึ่งนำไปสู่การเกิดโรคระบาด (ESCAP, 1993) เช่น โรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร (ทวิสิทธิ์ สิริทริกร, 2534)

โรคแพ้พิษสารตะกั่ว โรคแพ้พิษสารปรอท ฯลฯ (สถาบันวิจัยสิ่งแวดล้อม, 2522) ดังนั้นการทำความสะอาดเครื่องกรองน้ำจะทำให้นักเรียนมั่นใจถึงความปลอดภัยในการดื่มน้ำที่สะอาดปราศจากสิ่งเจือปน

1.1.2 การเพิ่มปริมาณการปลูกต้นไม้โดยเฉพาะต้นไม้ประเภทที่สามารถช่วยลดซับเสียงและฝุ่นละอองภายในโรงเรียนเพื่อลดปัญหามลพิษ การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีความเข้าใจ เห็นคุณค่า และประโยชน์ของต้นไม้ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม (Fong, 1993) อีกทั้งยังช่วยให้คลายเครียดทำให้อารมณ์ของครูและนักเรียนดียิ่งขึ้น เพราะถ้านักเรียนได้รับฟังเสียงที่ดังรบกวนและได้รับฝุ่นละอองจากโรงงานอุตสาหกรรม อาจทำให้เกิดความรู้สึกหงุดหงิด รำคาญ ซึ่งจัดว่ามีผลต่อจิตใจและความเครียด (นภาพร บุรพทศศิริ, 2522) และจากผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนไม่ได้มีการจัดโครงการสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม นักเรียนจึงมีความต้องการในการเพิ่มปริมาณการปลูกต้นไม้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวีรัตน์ หมั่นขยันจิต(2535) พบว่า บางโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมในโครงการการปลูกต้นไม้ในโรงเรียนประถมศึกษา และโครงการจะให้ผลดีในระยะยาวเมื่อโรงเรียนมีการวางแผนทำโครงการต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวนิจ ทองมูล(2536) พบว่า โครงการที่โรงเรียนจัดทำปีต่อปี อันได้แก่ ปลูกต้นไม้ดอกไม้ประดับในบริเวณโรงเรียน

1.1.3 การสำรวจปัญหาสุขภาพของนักเรียน การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนต้องการความช่วยเหลือจากครูเพราะนักเรียนต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนวันละ 6-7 ชั่วโมง ตลอด 6 ปี ย่อมได้รับผลกระทบต่อสุขภาพอย่างแน่นอน นักเรียนจึงตระหนักถึงอันตรายของมลพิษที่ไม่สามารถสัมผัสได้ เพราะผลเสียไม่ได้เกิดขึ้นทันทีทันใดแต่ค่อย ๆ สะสมเพิ่มพูนไปเรื่อย ๆ (โสภา จารุสมบัติ, 2543) จึงสนใจในการดูแลสุขภาพของตนเองเนื่องจากต้องการความปลอดภัยในการป้องกันโรคต่าง ๆ (ปรุง โกมารทัต, 2536) นอกจากจะต้องทำการสำรวจปัญหาจากสุขภาพกาย สุขภาพจิต การแสดงออกตามอาการของโรคแล้ว ครูสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมอื่นที่สังเกตได้ เช่น ปัญหาด้านการเรียน เช่น การขาดเรียน การขาดสมาธิ คะแนนการเรียนลดลง หรือเบื่อหน่ายในการเรียน และความประพฤติ เช่น อารมณ์ไม่มั่นคง การแยกตนเองจากสังคมหรือมีความกังวล (จินตนา สราวุธพิทักษ์, 2536) ดังนั้นการสำรวจปัญหาสุขภาพจึงเป็นเพื่อเฝ้าระวังโรคและเตรียมการรักษาสุขภาพตั้งแต่อาการเริ่มต้น

1.1.4 การเพิ่มเนื้อหาในการเรียนการสอนเกี่ยวกับการโรคที่เกิดจากโรงงานและป้องกันมลพิษในสิ่งแวดล้อม การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนต้องการมีความรู้เพิ่มขึ้น เพื่อให้ป้องกันตนเองจากการเจ็บป่วย และนักเรียนอาจไม่มี

ความรู้ด้านนี้มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ริชมอนด์ (Richmond, 1977) ; จิระศักดิ์ โรจนา(2520) ; โกลินท์ รังสยาพันธ์ (2521) และสุธีรา เลิศวิสุทธิไพบูลย์ (2536) พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในความรุนแรงและอันตรายของปัญหา สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา การแก้ไขเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับน้อย และปานกลางจึงต้องการเพิ่มเนื้อหาเพิ่มขึ้น เพื่อนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ในการปรับตัวให้ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันโรค ดังคำกล่าวที่ว่า “ คนเราจำเป็นต้องศึกษา เพื่อดำรงรักษาไว้ซึ่งสุขภาพ และเพื่อปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพให้ดียิ่งขึ้น ” (ทวีสิทธิ์ สิทธิกร,2534) ซึ่งสอดคล้องกับนายแพทย์บุญสม มาร์ติน ที่กล่าวว่า “ สุขภาพอนามัยต้องควบคู่ไปกับการศึกษา ” (อ้างในถึงสายหยุด ชมานนท์ และคณะ, 2528) สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทิน กรินทรากุล (2533) พบว่า ถ้าจัดความรู้พื้นฐานในด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหาลingkunganให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในชุมชนย่านอุตสาหกรรม จะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับปัญหาลingkunganเป็นพิษมากขึ้น แต่ในหลักสูตรประถมศึกษาได้กล่าวถึงเรื่องดังกล่าวน้อยมากและบางเรื่องก็ไม่ได้กล่าวถึงเลย เพราะเป็นการสอนแบบบูรณาการ ซึ่งตามหลักการของทฤษฎีหลักสูตรที่ว่าการจัดเนื้อหาในหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ไปในทิศทางที่ต้องการ (สังด์ อุทรานันท์, 2528) และช่วยปรับปรุงความรู้ในเรื่องสุขภาพให้นักเรียนมีทางเลือกที่เหมาะสม (WHO,1996) โรงเรียนจึงควรสอดแทรกเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งควรแปรไปตามสภาพปัญหาของนักเรียน (Alaimo,1979) สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2534) กล่าวว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนหรือครูวิชาการ โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวลักษณ์ พลอยแดง (2540) พบว่า บางโรงเรียนได้มีการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นในการสอนการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา

1.1.5 การตรวจคุณภาพอาหารในโรงเรียนเพื่อหาสิ่งเจือปนเป็นพิษ เช่น สารตะกั่ว สารปรอท สังกะสี เป็นต้น การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากอาหารที่นักเรียนต้องบริโภคทุกวันอาจมีการตกค้างของสารพิษที่ลอยมากับควันเขม่า ฝุ่นละอองที่ลอยมากับอากาศจากโรงงาน เพราะถ้าอาหารที่บริโภคถูกสุขลักษณะก็จะทำให้สุขภาพแข็งแรง ปราศจากการเจ็บป่วย (มัลลิกา มัติโก, 2530) และเป็นการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหามลพิษจากอาหารด้วย (WHO, 1998)

1.1.6 การสังเกต ดูแล ติดตามเอาใจใส่นักเรียนที่เจ็บป่วยบ่อย การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีความสนใจต่อสุขภาพของตนเอง จึงมีความต้องการให้โรงเรียนให้ความสำคัญกับการดูแลเอาใจใส่ต่อปัญหาสุขภาพของนักเรียน เพราะนักเรียนต้องการความปลอดภัยและจะได้รู้สึกอบอุ่นใจ (Maslow, 1954) ว่าโรงเรียนคอยช่วยเหลือ

เมื่อเกิดการเจ็บป่วย นอกจากนี้นักเรียนอาจไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพจากผู้ปกครองมากนัก เพราะผู้ปกครองต้องออกไปทำงานทุกวัน โรงเรียนจึงมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาสุขภาพในการป้องกันโรคที่อาจเกิดขึ้น โดยโรงเรียนอาจมีการเตรียมความพร้อมในการส่งตัวนักเรียนที่เจ็บป่วยให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยโรคและทำการรักษาสุขภาพเมื่อนักเรียนมีอาการผิดปกติ

1.1.7 การสอนกฎหมายสิ่งแวดล้อม เพื่อให้นักเรียนที่จะเป็นประชาชนในอนาคตรู้สิทธิและหน้าที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนต้องการมีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับในการลงโทษตามมาตรฐานที่รัฐบาลกำหนดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ทราบและช่วยกันเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษในการลดความรุนแรง และควบคุมให้เกิดความปลอดภัย ทั้งนี้จากผลการวิจัย พบว่า สื่อที่สามารถเข้าถึงนักเรียนได้มากที่สุด คือ โทรทัศน์ จึงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถสอนเรื่องกฎหมายสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลรายละเอียด สอดคล้องกับงานวิจัยของบัณฑิต จุฬาลักษณ์(2538) พบว่า การแก้ไขปัญหาสภาวะแวดล้อมที่เกิดขึ้นนั้น จำเป็นต้องอาศัยการรับรู้ที่ถูกต้อง และสร้างความสำนึกที่ดีของแต่ละบุคคล ถ้าได้วางรากฐานความเข้าใจที่ดีมีทัศนคติที่ถูกต้องแก่เยาวชน ในการที่เยาวชนเหล่านี้จะมีส่วนร่วมป้องกันและลดความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมย่อมจะมีมากขึ้นด้วย (สุรรัตน์ มั่นขยันจิต, 2535) โดยการเน้นกฎหมายที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนควรได้รู้ถึงสิทธิ และหน้าที่ของตน สอดคล้องกับงานวิจัยของคาเรน(Karen, 2000) พบว่า การมีมาตรการทางกฎหมายนั้นเอื้อต่อการที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมในด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม

1.2 ความต้องการด้านการส่งเสริมสุขภาพ นักเรียนมีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” แต่มีคะแนนความต้องการสูงจำนวน 8 ข้อ เรียงตามลำดับ คือ

1.2.1 การบริโภคอาหารมีประโยชน์ และเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโตของร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง และอาจจะได้รับประทานอาหารกลางวันไม่เพียงพอและไม่ได้สัดส่วน ซึ่งบางโรงเรียนอาจไม่ได้ดำเนินการขายอาหารเอง แต่ให้แม่ค่านำอาหารมาขายหรือให้นักเรียนนำอาหารมาจากบ้าน ทำให้อาหารที่นักเรียนรับประทานอาจจะไม่ถูกหลักตามโภชนาการ ซึ่งอุลิต ลียะวณิช นายแพทย์ผู้อำนวยการกองอนามัยโรงเรียน(อ้างถึงในสุนันท์พิพัฒน์เพ็ญ, 2528) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติสาธารณสุขสำหรับเด็กวัย 7-14 ปีว่า นักเรียนต้องมีภาวะโภชนาการที่ดี และได้รับอาหารอย่างเพียงพอทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพตามหลักโภชนาการ และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านอาหาร (จรินทร์ ธานีรัตน์, 2537)

1.2.2 การส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การเล่น กีฬา กิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียน ต้องการเบี่ยงเบนความสนใจจากปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด และ ต้องการระบายอารมณ์ที่ถูกต้องเพื่อการปรับตัวจากวัยเด็กสู่วัยรุ่นตอนต้น(สุชาติ โสมประยูร,2528) และเด็กในวัยประถมศึกษานี้เป็นวัยที่ชอบเล่น ชอบออกกำลังกาย จึงเป็นโอกาสอันดีที่โรงเรียน จะได้จัดการส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการให้เด็กหันมาเล่นกีฬา โดยเฉพาะใน โรงเรียนระดับปัญหาเล็กน้อยที่มีความต้องการให้ส่งเสริมการเล่นกีฬาและอุปกรณ์กีฬา เพื่อออก กำลังกาย โรงเรียนจึงต้องให้การส่งเสริม และสนับสนุนการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น

1.2.3 การจัดห้องน้ำห้องส้วมที่สะอาดถูกสุขลักษณะ การที่นักเรียน มีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนส่วนใหญ่มีห้องน้ำห้องส้วมที่ใช้ไม่ค่อยสะอาด เพราะไม่มีการจัดให้นักเรียนทำความสะอาด โดยโรงเรียนมอบหน้าที่นี้ให้นักการภารโรงทำเพียง ผู้เดียว นักการภารโรงมีหน้าที่หลายอย่างที่ต้องรับผิดชอบ จึงไม่สามารถดูแลทำความสะอาดได้ อย่างทั่วถึง อีกทั้งห้องน้ำห้องส้วมอาจมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ซึ่งอาจเนื่องมาจาก โรงเรียนไม่มีงบประมาณสำหรับสร้างห้องน้ำห้องส้วมเพิ่มเติม และขาดแคลนน้ำที่จะทำความสะอาด ซึ่งมีหลายโรงเรียนที่มีห้องน้ำห้องส้วมไม่ถูกสุขลักษณะตามมาตรฐานหลักการสุขาภิบาล โรงเรียน (กรมอนามัย, 2527) เช่น สกปรก ไม่มีอ่างล้างมือ (สุชาติ โสมประยูรและคณะ, 2542) โรงเรียนจึงควรจัดให้มีส้วมจำนวนเพียงพอกับการใช้ของนักเรียน มีการจัดเวรการรักษาความ สะอาด มีการแยกส้วมสำหรับหญิงและชายไว้ห่างกัน มีอ่างล้างมืออยู่ใกล้ ๆ บริเวณส้วม ป้องกัน กลิ่นเหม็น และสัตว์นำโรค และที่สำคัญครูผู้สอนควรสอนให้นักเรียนได้เข้าใจถึงการใช้น้ำอย่าง ถูกต้องจนเกิดเป็นสุขนิสัย (ทวีสิทธิ์ สิทธิกร, 2534) สอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก(1998) ได้กล่าวว่า โรงเรียนต้องจัดให้มีห้องน้ำห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะให้นักเรียนใช้อย่างเพียงพอ เพื่อ เสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพให้สอดคล้องกับสุขบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งโรงเรียนที่ขาดห้องน้ำห้องส้วม หรือมีห้องน้ำห้องส้วมไม่ถูกสุขลักษณะใช้ นอกจากจะขาดสิ่งจำเป็นที่ไม่ควรขาดแล้ว ยังจะทำให้ นักเรียนขาดตัวอย่างที่ดี และครูก็ลำบากใจในการสอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสุขวิทยาที่ไม่ ได้ผลดีเท่าที่ควร (สนอง สกกุลพรหมณ์ และคณะ, 2520)

1.2.4 การพักผ่อนให้เพียงพอ การที่นักเรียนมีความต้องการในด้าน นี้ อาจเนื่องมาจากลักษณะที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นพิษ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการ ตึงเครียดของร่างกาย อวัยวะส่วนต่าง ๆ มีการเมื่อยล้าทางสมอง อ่อนเพลียได้ง่ายและทำให้ไม่มี สมาธิในการเรียน (จรินทร์ ธานีรัตน์, 2537) สุขภาพจึงมีผลต่อการเรียน ดังที่องค์การอนามัยโลก (WHO,1998) ได้กล่าวว่า “ สุขภาพดีเกิดผลดีต่อการศึกษา ” การพักผ่อนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคน

ควรจะได้รับเพราะเป็นความต้องการพื้นฐานของร่างกาย (Maslow, 1954) โดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในเขตอุตสาหกรรม มักประสบกับปัญหาในขณะที่เรียน คือ ได้รับมลพิษที่ลอยปะปนกับอากาศจากโรงงานอุตสาหกรรม ครูผู้สอนก็จำเป็นต้องหยุดการสอนชั่วคราว เพื่อให้นักเรียนได้หยุดพักจะด้วยการเลือกประกอบการทำกิจกรรมเบา ๆ ที่นักเรียนชอบเพื่อให้ได้มาซึ่งความเพลิดเพลิน อาจทำโดยการลุกขึ้นเปลี่ยนอิริยาบถ และผู้สอนอาจต้องลดการให้แบบฝึกหัดการบ้านให้น้อยลงเพื่อให้เด็กได้พักผ่อนอย่างเพียงพอในขณะที่พักผ่อนอยู่ที่บ้าน เพื่อลดความเครียดที่อาจได้รับมลพิษจากโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดีเร็ก (Derek,1997) พบว่า ปัญหาทางด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม คือ ปัญหาความเครียดจากโรงเรียน จึงต้องมีการดูแลในแต่ละวัน โดยการจัดสมดุลระหว่างช่วงเวลาทำงานและการพักผ่อน เพราะในการดำรงชีวิตอยู่อย่างสมบูรณ์และมีความสุขต้องมีกิจกรรม 3 อย่าง คือ การเรียนหนังสือ (การทำงาน) การพักผ่อนและนันทนาการ

1.2.5 การแนะนำหรือให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องจากนักเรียนตระหนักถึงความสำคัญต่อปัญหาสุขภาพที่จะมีผลต่อการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี โชติสุวรรณ (2522) พบว่า ด้านบริการแนะนำนักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจความหมายของการแนะนำสุขภาพดี และเห็นว่ามีประโยชน์ เป็นการช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิลาณี คำสี(2539)พบว่า นักเรียนมีความต้องการแนะนำสุขภาพในระดับมากทุกด้าน จึงมีความต้องการในการดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยเพื่อการรักษา และการป้องกันโรคเพราะอยู่ในภาวะเสี่ยง โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตน (มัลลิกา มัติโก, 2530) และเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้รับความช่วยเหลือตามที่นักเรียนพึงประสงค์ (นิภา มนุญปิฎ และคณะ, 2520)

1.2.6 การติดตั้งพัดลมเพื่อระบายอากาศในห้องเรียน การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากบางโรงเรียนไม่ได้ติดตั้งพัดลมทุกห้อง และนักเรียนอาจได้กลิ่นเหม็นในขณะที่เรียนจากโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ใกล้โรงเรียน ซึ่งบางโรงเรียนมีโรงงานอุตสาหกรรมห่างจากโรงเรียนเพียง 5 เมตรเท่านั้น อีกทั้งห้องเรียนอาจมีช่องระบายอากาศน้อยทำให้การถ่ายเทอากาศภายในห้องเรียนไม่ดีเท่าที่ควร สภาพของอากาศในห้องเรียนอาจทำให้สุขภาพความสบายของผู้สอน และนักเรียน ผลการเรียนรู้ของนักเรียนไม่ดีเท่าที่ควร และส่งผลให้ประสิทธิภาพของผู้สอนลดลง(มนุญปิฎ และวสันต์ ศิลปสุวรรณ, 2520) ดังนั้นถ้าการระบายอากาศในห้องเรียนไม่ดีพอ ก็จะทำให้นักเรียนเกิดเหตุรำคาญ ร้อนอบอ้าว มีกลิ่นตัวและความสกปรกอื่น ๆ ปะปนอยู่ สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้นักเรียนไม่กระปรี้กระเปร่า อ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย ปวดศีรษะ และอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการติดต่อของโรคแพร่หลายได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรกระบบทางเดินหายใจ เช่น ไข้หวัด(ทวีสิทธิ์ สิทธิกร, 2534)

1.2.7 การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนต้องการสร้างบรรยากาศรอบ ๆ ตัวที่ดีขึ้นจากเดิม เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิต อาจทำได้โดยการเปลี่ยนบรรยากาศในการสอนในห้องเรียนด้วยการจัดห้องเรียนใหม่ มีการจัดตกแต่งความสวยงาม วางสิ่งของให้เป็นระเบียบและสะอาด (สุชาติ โสมประยูรและคณะ, 2542) หรือใช้วิธีการเปลี่ยนการสอนจากห้องเรียน เป็นสอนได้ต้นไม้ที่ให้ร่มเงา ก็สามารถหลีกเลี่ยงอากาศที่เป็นพิษได้ในบางช่วงที่มีการปล่อยควันพิษจากโรงงาน สิ่งทีกล่าวในข้างต้นล้วนเป็นหลักการการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่จะช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตระหว่างผู้สอนและนักเรียน อันที่ให้แก่เด็กได้รับการศึกษาได้ผลเต็มที่ (กระทรวงสาธารณสุข, 2516) ซึ่งสอดคล้องกับจินตนา สรายุทธพิทักษ์(2536) ได้กล่าวว่า สุขภาพจิตมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งตัวผู้สอนโดยผู้สอนต้องให้ความสำคัญในการจัดตารางสอน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเครียดจากการเรียนการสอนด้วย (รัชนิพร ภูกร, 2537) เช่นเดียวกับผลการวิจัยของกรมวิชาการ (2535) พบว่า สภาพแวดล้อมในห้องเรียนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการสอนของผู้สอน สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยจะช่วยให้การเรียนรู้ เป็นการเปลี่ยนแปลงซึ่งของสิ่งเร้าเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ฉะนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม จึงควรจัดให้เป็นเอกภาพให้มากที่สุด เพราะเด็กไม่ได้เรียนด้วยสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องเรียนด้วยจิตใจ อารมณ์ ร่างกาย และสังคม(สุชาติ โสมประยูร, 2526)

1.2.8 การประกวดการจัดสวนหย่อม และห้องเรียนสะอาดตามระดับชั้นของนักเรียน การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนต้องการให้โรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนที่สวยงาม มีสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการมีสุขภาพจิตที่ดี ทั้งยังเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้มีการถ่ายเทอากาศที่ดี เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความร่มรื่น ทำให้ผ่อนคลายความตึงเครียด และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

1.3 ความต้องการด้านการรักษาพยาบาล นักเรียนมีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” แต่มีคะแนนความต้องการสูงจำนวน 5 ข้อ เรียงตามลำดับ คือ

1.3.1 การมียาและเวชภัณฑ์ที่สามารถให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นเมื่อนักเรียนเจ็บป่วย การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากห้องพยาบาลของโรงเรียนขาดยาและเวชภัณฑ์สำหรับการรักษาพยาบาล สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาส จันทรัตน์ (2524) พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดเวชภัณฑ์และอุปกรณ์ที่ใช้ในการบริการ สอดคล้องกับ สุชาติ โสมประยูร และคณะ(2542) กล่าวว่า โรงเรียนตามชนบทมักมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนยา และเวชภัณฑ์ในห้องพยาบาล จึงทำให้ไม่สามารถบริการนักเรียนได้ดีเท่าที่ควร อีกประการหนึ่ง

ผู้ปกครองนักเรียนมีสภาพทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดีนักเพราะจากผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน ดังนั้นการจะพานักเรียนไปพบแพทย์ด้วยการเจ็บป่วยเพียงเล็กน้อยอาจจะทำไม่ได้ นักเรียนจึงเห็นความสำคัญของการมียาและเวชภัณฑ์เพื่อใช้ในการปฐมพยาบาลเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินในโรงเรียน

1.3.2 การติดต่อหรือแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ เกี่ยวกับการเจ็บป่วยของนักเรียน การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนส่วนใหญ่พักอยู่กับบิดามารดา จึงให้ความสำคัญกับผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงปัญหาสุขภาพของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบริก (Burg,1967) พบว่า ภาวะเป็นพิษเป็นผลต่อสุขภาพของนักเรียน นักเรียนจึงต้องการแจ้งให้ผู้ปกครองได้ทราบเพื่อร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหา เพราะที่ผ่านมาโรงเรียนอาจไม่ได้มีการประสานงานให้ผู้ปกครองนักเรียนได้ทราบถึงปัญหาสุขภาพของนักเรียนเท่าที่ควรและอาจไม่มีที่อยู่หรือหมายเลขโทรศัพท์ของผู้ปกครองเพื่อใช้ในการฉุกเฉิน เมื่อนักเรียนเจ็บป่วยโรงเรียนจึงไม่สามารถติดต่อหรือแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงการเจ็บป่วยของนักเรียนได้

1.3.3 การอบรมทักษะในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนเห็นความสำคัญของการปฐมพยาบาล ซึ่งโรงเรียนอาจเคยเกิดเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นจากการได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม นักเรียนจึงต้องการมีความรู้และทักษะด้านการปฐมพยาบาลอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของโรสเนอร์ (Rosner,1975)และ โจนส์ (Jones,1978)พบว่า นักเรียนยังต้องการให้มีการอบรมปฐมพยาบาล เพราะนักเรียนในวัยนี้มักได้รับอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยได้ง่าย

1.3.4 การมีครูอนามัยหรือพยาบาลประจำห้องพยาบาล การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนส่วนใหญ่มักไม่มีครูพยาบาลอยู่ประจำห้องพยาบาลตลอดเวลา เพราะมีจำนวนครูไม่เพียงพอและมีหน้าที่ในการสอนด้วย ห้องพยาบาลจึงต้องมีการใส่กุญแจตู้ยาทุกครั้งเพื่อไม่ให้นักเรียนหยิบยาใช้เอง (สุชาติ โสภประยูรและคณะ, 2542) นักเรียนจึงมีความต้องการให้มีครูอนามัยประจำห้องพยาบาล เพื่อสามารถดูแลสุขภาพของนักเรียนที่เจ็บป่วยน้อย และที่มาขอรับบริการที่ห้องพยาบาลอันอาจเกิดขึ้นจากการได้รับอุบัติเหตุหรือการเจ็บป่วยได้อย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโรสเนอร์ (Rosner,1975) พบว่า นักเรียนยังต้องการให้มีพยาบาลประจำโรงเรียนตลอดเวลา

1.3.5 การมีแพทย์มาตรวจรักษาโรคเฉพาะทาง เช่น แพทย์ทางโรคผิวหนัง แพทย์ทางโรคระบบทางเดินหายใจมาตรวจเป็นประจำทุกปี การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาพยาบาล เพราะคนเราซึ่งอยู่ในสิ่งแวดล้อมเป็นพิษมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้มีความวิตกกังวลมากขึ้น (Jacoby,1972) โดยเฉพาะเรื่องสุขภาพที่ได้รับผลกระทบอย่างตลอดเวลา โดยที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากสภาวะมีพิษได้ การรักษาพยาบาลจึงมีความสำคัญมากเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เพราะส่วนใหญ่ นักเรียนจะได้รับการรักษาตามอาการของการเจ็บป่วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี คุวิจิตรจารุ (2538) ; สมปอง ไข้หวาดพริบ (2527) ; มาลี สร้อยสุวรรณ (2529) ; ตุลยา แสงสว่าง (2529) ; วัฒวรรณ จารุชัยนิวัฒน์ (2531) และสำเนาวิ ขจรศิลป์ (2537) พบว่า ส่วนใหญ่ นักเรียนให้ความสำคัญกับการจัดบริการในด้านการรักษาพยาบาลมาก โดยต้องเป็นแพทย์ที่มีความสามารถ ความชำนาญพิเศษเฉพาะสาขาที่จะสามารถช่วยแก้ปัญหาสุขภาพ และต้องมีการตรวจเป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาศ จันทรัตน์(2524)พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีตรวจจากแพทย์เทอมละครั้งและโรงเรียนขนาดปานกลางและขนาดเล็กมีการตรวจปีละครั้ง ซึ่งสาเหตุที่นักเรียนมีความต้องการให้แพทย์เฉพาะทางมาตรวจอาจเป็น เพราะครูอนามัย และครูประจำชั้นไม่สามารถตรวจหาข้อบกพร่องทางด้านสุขภาพ และไม่สามารถรักษาอาการการเจ็บป่วยของนักเรียนให้หายอย่างถาวร และบางโรงเรียนอาจจะไม่มีแพทย์ไปตรวจสุขภาพนักเรียน เนื่องจากประเทศไทยยังผลิตบุคลากรและกระจายกลุ่มแพทย์ไปรักษาตามพื้นที่ต่าง ๆ ไม่เพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมปอง ไข้หวาดพริบ (2527) และพัชรี คุวิจิตรจารุ(2538) พบว่า โรงเรียนขาดแคลนแพทย์ที่จะมาตรวจสุขภาพนักเรียน เพราะโรงเรียนไม่มีเงินจ้างแพทย์มาตรวจสุขภาพ

2. การเปรียบเทียบความต้องการด้านสุขภาพของนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม ตามระดับปัญหาของโรงเรียน

2.1 การเปรียบเทียบความต้องการด้านสุขภาพของนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม ตามระดับปัญหาของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความต้องการในระดับมากไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อเปรียบเทียบแต่ละด้านเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนทั้ง 3 กลุ่มตามระดับปัญหา มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง

- 2.1.1 การติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันอภัยตามจุดต่าง ๆ ของโรงเรียน
- 2.1.2 การฝึกซ้อมหนีไฟภายในโรงเรียน
- 2.1.3 การจัดโครงการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากโรงงาน

- 2.1.4 การให้โรงเรียนแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบ เมื่อถูกรบกวนจากกลิ่น ผู้คนละออง เสี่ยงจากโรงงาน
- 2.1.5 การให้โรงงานต่อเติมความสูงของปล่องระบายควันเขม่าที่ออกมา เพื่อลดการกระจายของกลิ่นควัน
- 2.1.6 การเชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและการป้องกันโรคจากโรงงาน เช่น โรคถุงลมปอดอุดกั้น มะเร็งปอด เป็นต้น
- 2.1.7 การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ชุมชนและโรงงาน
- 2.1.8 การจัดบรรยายภาคในการเรียนการสอน เช่น การจัดบอร์ดรูปธรรมชาติที่สวยงาม
- 2.1.9 การมียาและเวชภัณฑ์ที่สามารถให้การรักษายาบาลเบื้องต้นเมื่อนักเรียนเจ็บป่วย
- 2.1.10 การมีแพทย์มาตรวจรักษาโรคเฉพาะทาง เช่น แพทย์ทางโรคผิวหนัง แพทย์ทางโรคระบบทางเดินหายใจ มาตรวจเป็นประจำทุกปี
- 2.1.11 โรงเรียนช่วยเหลือและติดตามผลการรักษา เมื่อนักเรียนเจ็บป่วยในกรณีได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม

2.2 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ พบว่านักเรียนทั้ง 3 กลุ่มตามระดับปัญหา มีความต้องการด้านสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1.นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนระดับปัญหารุนแรง มีความต้องการด้านการป้องกันมากกว่าโรงเรียนระดับปัญหาปานกลาง และโรงเรียนระดับปัญหาเล็กน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

- 2.2.1.1 การฝึกซ้อมหนีไฟภายในโรงเรียน
- 2.2.1.2 การให้โรงงานต่อเติมความสูงของปล่องระบายควันเขม่าที่ออกมา เพื่อลดการกระจายของกลิ่นควัน
- 2.2.1.3 การจัดโครงการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากโรงงาน
- 2.2.1.4 การให้โรงเรียนแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบ เมื่อถูกรบกวนจากกลิ่น ผู้คนละออง เสี่ยงจากโรงงาน
- 2.2.1.5 การให้โรงงานต่อเติมความสูงของปล่องระบายควันเขม่าที่ออกมา เพื่อลดการกระจายของกลิ่นควัน

1) การฝึกซ้อมหนีไฟภายในโรงเรียน การที่นักเรียนในโรงเรียนระดับปัญหารุนแรงมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้เขตโรงงานอุตสาหกรรม และจากผลการวิจัย พบว่า โรงงานอุตสาหกรรมที่ใกล้โรงเรียน คือ มีรั้วติดกับโรงเรียน ทำให้นักเรียนตระหนักถึงอันตรายจากอุบัติเหตุเพลิงไหม้โรงงานอุตสาหกรรม จึงเห็นความสำคัญของการซ้อมหนีไฟ ในการเตรียมความพร้อมเพราะจะเป็นประโยชน์เพื่อใช้ในการหลบหนีภัยให้ปลอดภัยอย่างถูกวิธี เมื่อเกิดเหตุอัคคีภัย อีกทั้งโรงเรียนอาจไม่มีการจัดฝึกซ้อมหนีไฟเพราะโรงเรียนต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และขาดบุคลากรที่รับผิดชอบเรื่องนี้ ซึ่งจากการวิจัยของกรมพลศึกษา(2529) พบว่า การจัดความปลอดภัยจากอัคคีภัยมีน้อยมาก โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการฝึกซ้อมหนีไฟ ไม่มีทางออกฉุกเฉิน และบันไดหนีไฟ ซึ่งเมื่อเกิดอัคคีภัยนักเรียนจะไม่พร้อมในการหนีไฟทำให้เกิดความสับสนได้ ซึ่งอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บและเสียชีวิตได้ หากไม่รู้วิธีการซ้อมหนีไฟที่ถูกต้อง

2) การให้โรงงานต่อเติมความสูงของปล่องระบายควันเขม่าที่ออกมา เพื่อลดการกระจายของกลิ่นควัน การที่นักเรียนในโรงเรียนที่มีระดับปัญหารุนแรงมีความต้องการในด้านนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมมาก ทำให้นักเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่นี้เกิดปัญหาทางด้านระบบทางเดินหายใจและผิวหนัง ทำให้ควันทypes ต่าง ๆ ถูกลมพัดเข้ามาในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของกรองทอง ชื่นบำรุง (2525) พบว่า ผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่ผลที่เกิดกับร่างกาย คือ ระบบหายใจเป็นอันดับแรก เพราะปกติมนุษย์ต้องสูดอากาศหายใจ และผลที่ตามมา คือ ก๊าซเสียต่าง ๆ ฝุ่นละออง ที่เข้าไปทำปฏิกิริยาในร่างกายทำให้สุขภาพเสื่อมโทรมหรืออาจถึงแก่ชีวิตได้ นอกจากนี้จากการได้รับควันพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมก็ส่งผลทำให้นักเรียนเกิดปัญหาสุขภาพจิต คือ เกิดความรู้สึกหงุดหงิด ไม่สบาย เกิดความเครียด อ่อนเพลียหรือคลื่นไส้ (ประยดา แก้วดวงเดือน, 2523)นักเรียนจึงเกิดความกังวลด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อมมากขึ้นต่อภาวะมลพิษที่ร้ายแรง (Miller, 1975) เพราะมีหลายโรงงานที่ตั้งใกล้กับโรงเรียนระดับปัญหารุนแรงในระยะห่างตั้งแต่ติดรั้วโรงเรียนไปจนถึง 500 เมตร จำนวนถึง 23 โรงงาน จึงมีควันทypes ต่าง ๆ จากโรงงานถูกกระแสลมพัดเข้ามาในโรงเรียน นักเรียนจึงได้รับผลกระทบโดยตรง ดังนั้นการต่อเติมความสูงของปล่องควันอาจจะเป็นการช่วยให้ควันทypes ที่ปล่อยออกมาเจือจางในอากาศและพื้นที่ลมจะพัดกลิ่นและสารพิษเข้าห้องเรียนได้

3) การจัดโครงการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากโรงงานการที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องจากนักเรียนได้ตระหนักในเรื่องความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น (ทวิสิทธิ์ สิทธิกร, 2531) และจากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้มีการจัดโครงการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของวิจิตร เจียรสุธรรมพร (2534) พบว่า นักเรียนอีกจำนวนมากที่ขาดความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับสวัสดิภาพ ต้องการเรียนรู้แนวทางในการปฏิบัติตนเมื่อใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า หรือเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นในโรงเรียน ต้องการให้โรงเรียนจัดอบรม และจัดกิจกรรมพิเศษเกี่ยวกับสวัสดิศึกษาในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเรย์มอน (Raymond, 1981) พบว่า โรงเรียนควรจัดโครงการสวัสดิภาพ เพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมความรู้และความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เกี่ยวกับกิจกรรมสุขภาพ

4) การติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยตามจุดต่าง ๆ ของโรงเรียนการที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในการป้องกันอัคคีภัย เพราะโรงเรียนอยู่ใกล้โรงงาน จึงมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยจากโรงงานอุตสาหกรรมที่สามารถเกิดเพลิงไหม้ลุกลามมาสู่โรงเรียนได้ อีกทั้งโรงเรียนอาจขาดแคลนในเรื่องอุปกรณ์ในการดับเพลิงเพื่อวางตามจุดต่าง ๆ ของโรงเรียน เพราะขาดงบประมาณในการจัดซื้อ

5) การให้โรงเรียนแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบเมื่อถูกรบกวนจากกลิ่น ฝุ่นละออง เสียงจากโรงงานอุตสาหกรรม การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีความต้องการให้โรงเรียนให้ความสำคัญกับการประสานงานในการให้ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา ด้านสุขภาพ โดยแจ้งให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ทราบถึงสภาพปัญหาของสิ่งแวดล้อมเป็นพิษที่ได้รับผลกระทบจากโรงงาน และเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือทางด้านสุขภาพ เพราะโรงเรียนไม่สามารถป้องกันภาวะเป็นพิษได้อย่างเต็มที่ จึงต้องอาศัยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยประสานงานกับโรงงานอุตสาหกรรมและให้ความช่วยเหลือเมื่อโรงเรียนได้รับผลกระทบจากการปล่อยควันพิษออกมาขณะเรียน

2.2.2 นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนระดับปัญหารุนแรง มีความต้องการด้านการส่งเสริมสุขภาพมากกว่าโรงเรียนระดับปัญหาปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

2.2.2.1 การเชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและการป้องกันโรคจากโรงงานอุตสาหกรรม

1) การเชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและการป้องกันโรคจากโรงงาน การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทิน กรินทร์กุล (2533) พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมทั่วไปมากกว่าสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ซึ่งจากการที่นักเรียนไม่มีความรู้เท่าที่ควร จึงทำให้เกิดความกังวลต่อโรคและการป้องกันโรคที่ได้รับผลกระทบจากโรงงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จาโคบี (Jacoby, 1972); ไดยาร์ (Dyar, 1976) และไอเวอร์สัน (Iverson, 1976) พบว่า ถ้าคนเรายัง

อยู่ใกล้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษเท่าใด ก็ยังทำให้เกิดความกังวลมากขึ้น จึงมีความต้องการในการเชิญวิทยากรเพราะครูผู้สอนอาจจะไม่มีความรู้ความชำนาญ ไม่ได้เข้ารับการอบรมและไม่มีเวลาในการค้นคว้าข้อมูลเรื่องเหล่านี้มากเท่าที่ควร นักเรียนจึงมีความต้องการให้เชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้แทน อีกทั้งยังเป็นการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศในการได้รับความรู้ทางด้านสุขภาพ (ศิวนิคำสี,2539) และสอดคล้องกับ โรเดอร์ และคณะ (Rhoder and other,1981) และภิญโญ วิทยาสชุดิกุล (2530) ระบุว่า การจัดเชิญวิทยากรมาให้การอบรมเกี่ยวกับโรคที่เกิดจากโรงงานและความปลอดภัยสามารถช่วยเพิ่มความน่าสนใจ การซักถาม ทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้กับบุคคลภายนอก และได้ความเข้าใจถูกต้องมากขึ้น

2.2.3 นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนระดับปัญหาเล็กน้อย มีความต้องการด้านการส่งเสริมสุขภาพมากกว่าโรงเรียนระดับปัญหารุนแรง และ โรงเรียนระดับปัญหাপานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

2.2.3.1 การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ชุมชนและโรงงาน

2.2.3.2 การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน

1) การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรม การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนอาจจะไม่ได้ส่งเสริมให้มีการแข่งขันกีฬาเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างโรงเรียน ชุมชน และโรงงานอุตสาหกรรมมากนัก ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมนี้ขึ้นเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่ายได้ สอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก (1996) ที่กล่าวว่า มุ่งเน้นการส่งเสริม สนับสนุน การมีส่วนร่วมกันในการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน ด้วยการให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการออกกำลังกาย (WHO,1998) และเป็นการสร้างหุ้นส่วนและภาคีระหว่างองค์กรท้องถิ่นทั้งภาครัฐแลเอกชน สถานศึกษา และชุมชนให้เกิดตระหนักและให้ความสนใจในการส่งเสริมสุขภาพ (กระทรวงสาธารณสุข,2544) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัสศรี พรหมมาศ (2533)พบว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพที่โรงเรียนจัด คือ การจัดชุมนุมกีฬา เพราะนอกจากจะช่วยส่งเสริมความสามารถทางการกีฬา ยังกระตุ้นให้ระบบต่าง ๆ ของร่างกายทำงานเป็นปกติและเพิ่มประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นยาวิเศษอย่างหนึ่งสำหรับร่างกายมนุษย์ สมดังคำที่ว่า “ กีฬา กีฬา เป็นยาวิเศษ ” เพื่อการมีสุขภาพที่ดี (จรินทร์ ธานีรัตน์,2537)

2) การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนอาจจะขาดอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน หรือครูอาจไม่ได้รับการอบรมถึงเทคนิควิธีการสอนแบบใหม่ หรือโรงเรียนอาจไม่ได้มีการจัดสิ่งแวดล้อมให้สวยงามทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ นักเรียนจึงมีความต้องการสร้างบรรยากาศรอบ ๆ

โรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดีเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิต สอดคล้องกับงานวิจัยของเบอร์เช็ท (Burchett,1972) กล่าวว่า การสอนของครู การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน และสิ่งเร้าภายนอกเป็นปัจจัยที่ส่งผลถึงเจตคติ และกระทรวงศึกษาธิการ(2541) ได้ให้แนวทางเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ ทั้งในและนอกห้องเรียนโดยให้โรงเรียนมีระบบป้องกันและแก้ไขมลภาวะตามแนวนโยบายที่เน้นปัจจัยที่เกื้อหนุนกระบวนการเรียนรู้ คือ การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมทั้งการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ สังคม อารมณ์ ฯลฯ

2.2.4 นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนระดับปัญหารุนแรง มีความต้องการด้านการรักษาพยาบาล มากกว่าโรงเรียนระดับปัญหาลดลง และโรงเรียนระดับปัญหาเล็กน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

2.2.4.1 โรงเรียนช่วยเหลือและติดตามผลการรักษา เมื่อนักเรียนเจ็บป่วยในกรณีได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม

2.2.4.2 การมียาและเวชภัณฑ์ที่สามารถให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้น เมื่อนักเรียนเจ็บป่วย

2.2.4.3 การมีแพทย์มาตรวจรักษาโรคเฉพาะทางเป็นประจำทุกปี

1) โรงเรียนช่วยเหลือและติดตามผลการรักษา เมื่อนักเรียนเจ็บป่วยในกรณีได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากหลังจากที่นักเรียนได้รับบริการทางสุขภาพแล้ว ยังคงมีการเจ็บป่วยเหมือนเดิม และจากผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง และมีรายได้น้อย จึงไม่มีใครดูแลสุขภาพของนักเรียน อีกทั้งนักเรียนส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมที่จังหวัดสมุทรปราการ จึงกล่าวได้ว่า ท้องถิ่นที่อาศัยเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บุคคลไวต่อการรับโรค และเสี่ยงต่อการเกิดโรค (มหาวิทยาลัยสุโขทัย, 2526) ร่างกายอ่อนแอได้รับการสะสมสารพิษ นักเรียนจึงมีความต้องการการเอาใจใส่ในการดูแลและแก้ไข ปัญหาข้อบกพร่องทางสุขภาพ เพราะที่ผ่านมาโรงเรียนอาจส่งนักเรียนที่เจ็บป่วยให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขดูแลสุขภาพ เพราะโรงเรียนขาดบุคลากรที่จะทำงานด้านนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรีย์ คูวิจิตรจรรู(2538); สะอาด โสมะบุตร (2527); มาลี สร้อยสุวรรณ (2529) และตุลยา แสงสว่าง (2529) ที่พบว่า โรงเรียนไม่มีการติดตามผลการรักษาพยาบาล เนื่องมาจากการขาดบุคลากรงบประมาณสนับสนุน และไม่มีการประสานงานกันระหว่างโรงเรียนกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเท่าที่ควร โดยโรงเรียนอาจเข้าใจว่าการช่วยเหลือ และติดตามผลการรักษาเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

2) การมียาและเวชภัณฑ์ที่สามารถให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นเมื่อนักเรียนเจ็บป่วย การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนในโรงเรียนระดับปัญหารุนแรง มักจะได้รับผลกระทบต่อสุขภาพเป็นประจำ จึงมีการใช้ยาและเวชภัณฑ์เพื่อทำการรักษาพยาบาล ปัจจุบันทันด่วนเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการขาดแคลนยาและเวชภัณฑ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่นักเรียนให้ความสำคัญสำหรับใช้ปฐมพยาบาลและรักษาพยาบาลเป็นอันดับแรก เพราะถ้ามีเหตุการณ์ฉุกเฉิน หากไม่ได้รับการรักษาทันที อาจก่อให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้ (พัชร คุวิจิตรจารุ, 2538)

3) การมีแพทย์มาตรวจรักษาโรคเฉพาะทางเป็นประจำทุกปี การที่นักเรียนมีความต้องการในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนอาจไม่ได้จัดให้แพทย์มาตรวจสุขภาพนักเรียน โดยโรงเรียนให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และครูเป็นผู้ตรวจสุขภาพนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ นักเรียนอาจมีอาการเจ็บป่วยบ่อย ๆ เพราะจากสภาพสิ่งแวดล้อมที่มีภาวะมลพิษ ย่อมก่อความเสื่อมโทรมของสุขภาพและเสี่ยงต่อความเจ็บป่วยอย่างแน่นอน ดังนั้นนักเรียนทุกคนย่อมรับรู้ถึงอันตรายของสิ่งแวดล้อมเป็นพิษที่ได้รับ (พัฒน์ สุจันงค์, 2537) จึงต้องการให้แพทย์หาข้อบกพร่องทางด้านสุขภาพ เพราะแพทย์มีความพร้อมทางด้านเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์มากกว่าโรงเรียน และนักเรียนต้องการรักษาที่ถูกต้องเฉพาะทาง หายเร็ว มีประสิทธิภาพในการรักษาพยาบาล นอกจากนี้ นักเรียนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อแพทย์ว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาทางสุขภาพกับนักเรียน ได้อย่างถูกต้องที่สุด (ศิวนิ คำสี, 2539)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการป้องกัน

- 1.1 โรงเรียนควรสอดแทรกเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมไว้ในหลักสูตรท้องถิ่น และเชิญวิทยากรจากโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ใกล้มาให้ความรู้สิ่งแวดล้อม
- 1.2 โรงเรียนควรทำการสำรวจปัญหาสุขภาพ และทำการสังเกตติดตามอาการของนักเรียนอย่างใกล้ชิดเพื่อเฝ้าระวังโรคและเตรียมการรักษาสุขภาพตั้งแต่อาการเริ่มต้น โดยครูประจำชั้น
- 1.3 โรงเรียนควรจัดให้มีตรวจคุณภาพอาหารและน้ำดื่มในโรงเรียน เพื่อหาสิ่งเจือปนเป็นพิษ

- 1.4 โรงเรียนควรจัดซ่อมหนีไฟ พร้อมทั้งจัดให้มีการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยตามจุดต่าง ๆ ของโรงเรียน
- 1.5 โรงเรียนควรเพิ่มปริมาณการปลูกต้นไม้เพื่อลดปัญหามลพิษ ซึ่งอาจการปลูกต้นไม้ไว้ในกระถางแทนการปลูกที่พื้นดินเพราะจากสภาพดินในจังหวัดสมุทรปราการไม่เหมาะกับการปลูกต้นไม้ โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม
- 1.6 หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา ควรออกนิเทศการเรียนการสอนเพื่อรับทราบปัญหา นำข้อมูลที่ได้มาประกอบการวางแผนนิเทศโครงการสุขภาพในโรงเรียน พร้อมทั้งเสนอปัญหาความต้องการเหล่านี้ให้ผู้บริหารด้านการศึกษาระดับจังหวัดได้ทราบ เพื่อจะได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนงาน
- 1.7 หน่วยงานที่กำกับ ดูแลสิ่งแวดล้อมโรงงานอุตสาหกรรมของรัฐ ให้มีการบังคับใช้ตามกฎหมายอย่างเข้มงวดมากกว่านี้
- 1.8 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านมลพิษควรมีการตรวจเลือด เพื่อวัดระดับสารพิษในร่างกายของนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรมประเภทหลอมตะกั่ว แบตเตอรี่ ผลิตสี ยาฆ่าแมลง ถ่านไฟฉาย ท่อประปา ลูกปืน ฯลฯ
- 1.9 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดบริการตรวจร่างกายประจำปี และทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพของนักเรียนที่อยู่ในเขตโรงงาน

2. ด้านการส่งเสริมสุขภาพ

- 2.1 โรงเรียนควรมีการติดตั้งพัดลมเพื่อระบายอากาศในห้องเรียน โดยการขอบริจาคจากบริษัท หรือ โรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน
- 2.2 โรงเรียนควรจัดให้มีการแนะนำสุขภาพให้แก่แก่นักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ โดยการจัดชั่วโมงให้นักเรียนเข้ามาปรึกษาได้
- 2.3 โรงเรียนควรจัดห้องน้ำห้องส้วมที่สะอาดถูกสุขลักษณะ โดยการจัดให้นักเรียนผลัดกันรับผิดชอบตรวจตราเพราะการโรงมีน้อย
- 2.4 โรงเรียนควรส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย
- 2.5 โรงเรียนควรจัดสถานที่พักผ่อนและจัดสถานที่สำหรับการออกกำลังกายให้เพียงพอและเหมาะสม

- 2.6 โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 2.7 โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเสริมสำหรับผู้ปกครอง โรงเรียนและโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อประชุมชี้แจงให้ทราบถึงสภาพปัญหาและร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาสุขภาพของนักเรียน
- 2.8 โรงเรียนควรจัดให้มีการอบรมความรู้แก่นุคตากรทุกคนในโรงเรียน อันได้แก่ ผู้บริหาร ครูและนักเรียน เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม และวิธีการดูแลสุขภาพ เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจให้มากยิ่งขึ้น
- 2.8 โรงเรียนควรเข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เพื่อส่งเสริมพัฒนาสุขภาพของนักเรียน นุคตากรในโรงเรียนและชุมชนให้ทุกคนสามารถนำแนวคิดด้านสุขภาพมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ดูแลเอาใจใส่สุขภาพตนเอง สามารถตัดสินใจและควบคุมสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ โดยภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพนักเรียนและสิ่งแวดล้อม

3. ด้านการรักษาพยาบาล

- 3.1 โรงเรียนควรจัดให้มีแพทย์มาตรวจรักษาโรคเฉพาะทาง เช่น แพทย์ทางโรคผิวหนัง แพทย์ทางโรคระบบทางเดินหายใจเป็นประจำทุกปี โดยขอความร่วมมือจากแพทย์ที่มีคลินิกอยู่ในชุมชน
- 3.2 โรงเรียนควรทำการบันทึกสุขภาพของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการขาดเรียนของนักเรียนที่อยู่ในเขตโรงงานอุตสาหกรรมตามระดับปัญหาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของสุขภาพ และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนที่อยู่ในเขตโรงงานอุตสาหกรรมตามระดับปัญหาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ
3. ควรศึกษาการเปรียบเทียบระดับสารตะกั่วในเลือดของนักเรียนตามระดับปัญหาของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ